

Að takast á við breyttar aðstæður

Dagskrá Norðurlandaráðs 2008

Dagskrá Norðurlandaráðs 2008

Samstarf norrænna þingmanna hefur það að markmiði að efla pólitíska og efnahagslega þróun sem og á öðrum sviðum, þar á meðal umhverfis- og félagsmálum, bæði á Norðurlöndunum og í Norður-Evrópu.

Norðurlandaráð vill starfa með ríkisstjórnnum Norðurlandanna að málum sem löndunum er akkur í að sameinast um.

Eitt þeirra mála er hnattvæðingin sem gerir það að verkum að öll Norðurlöndin fimm og sjálfstjórnarsvæðin þrjú verða að aðlaga sig nýjum aðstæðum í samkeppni og framleiðsluháttum. Hér getur norrænt samstarf öðlast nýtt hlutverk og haft nýjungar í för með sér sem verða öllum Norðurlandabúum til heilla. Sameiginlegur styrkur Norðurlandanna er best nýttur með skýrri stefnumótun á hnattvæddum markaði.

Aðgerðir til þess að stemma stigu við loftslagsbreytingum verða mikilvægt verkefni í norrænu samstarfi á komandi árum. Öll Norðurlöndin eru vel í stakk búin til þess að draga úr losun gróðurhúslofttegunda þrátt fyrir aukna orkuframleiðslu. Ástæðan er m.a. nútíma umhverfistækni, nýting endurnýjanlegra orkugjafa og orkuskilvirkni. Ein og sér hafa Norðurlöndin þó lítil áhrif á loftslagsbreytingarnar í heiminum. Hér er um hnattrænan vanda að ræða sem snertir alla jarðarbúa. Því þarf að leita sameiginlegra hnattrænna lausna. Norðurlandaráð mun því einbeita sér að undirbúningi leiðtoga-fundar Sameinuðu þjóðanna um loftslagsmál, sem haldinn verður í Kaupmannahöfn 2009, til þess að tryggja að samkomulag náist á fundinum um nauðsynlegar aðgerðir í umhverfis- og loftslagsmálum.

Norðurlandaráð vinnur markvisst að því að sú samstaða sem er rauður þráður í samfélögum Norðurlandanna einkenni einnig athafnir ríkjanna á alþjóðavettvangi þannig að við getum verið öðrum til fyrirmyndar í því hvernig axla má hnattræna ábyrgð. Norðurlandabjóðirnar taka mikinn þátt í mannúðarstarfi víða um heim. Áherslur Norðurlandanna í utanríkis- og öryggismálum, þar á meðal áfallastjórnun og öryggi borgaranna, fela í sér að leiða saman styrk Norðurlandanna við áfallastjórnun eða þegar hamfarir ríða yfir. Norðurlandabúar hafa langa reynslu og mikla sérfræðiþekkingu á þessu sviði. Öflugt norrænt samstarf stuðlar að auknum árangri á þessu sviði bæði heima fyrir og á alþjóðavettvangi.

Loftslag og umhverfismál

Eigi Norðurlöndin að halda sterkri stöðu sinni í framtíðinni verður að tryggja að öruggt aðgengi bæði atvinnulífs og heimilanna að orku sem framleidd er og dreift á sjálfbæran hátt. Við stefnumótun í orkumálum þarf því að taka tillit til markmiða í umhverfis- og loftslagsmálum og eins markmiða við dreifingu og orkuveitu á Norðurlöndunum. Draga þarf úr notkun jarðefnaeldsneytis og leggja áherslu á ýmsa umhverfisvæna orkugjafa sem leiða ekki til losunar úrgangsefna. Í norrænu samstarfi þarf að leggja meiri áherslu á þróun og nýtingu endurnýjanlegra orkugjafa en gert er í dag. Varðandi geislavirkan úrgang þá eru það sameiginlegir hagsmunir Norðurlandanna að meðferð og geymsla á geislavirkum úrgangi standist ströngustu öryggiskröfur.

Umhverfisvitund og mikill metnaður í umhverfisvernd eru mikilvægar stoðir í hugmyndinni um Norðurlönd sem sigursvæði. Þar mun Norðurlandaráð halda áfram samstarfi við önnur ríki við Eystrasalt til þess að draga m.a. úr óheyrilega mikilli losun köfnunarefnis og fosfórs í Eystrasalt. Í viðleitni Norðurlandaráðs til þess að auka áhrif Norðurlandanna er þróun á norrænum vörumerkingum á umhverfis- og orkutækni og útflutningur á umhverfisstjórnunarkerfum ákaflega mikilvæg.

Norðurlönd sem miðstöð nýsköpunar og samkeppnishæfni

Norðurlandaráð mun einbeita sér að aðstæðum atvinnulífsins gagnvart áskorunum hnattvæðingarinnar sem atvinnulífið stendur andspænis á degi hverjum. Það er algjört grundvallaratriði að norrænt atvinnulíf og rannsóknastofnanir búi yfir hæfni á heims mælikvarða. Hér er átt við þekkingu og reynslu af nýjum hæfniskröfum, viðskiptaháttum, aðferðum í efnahagslífi og samskiptum ólíkra menningarheima. Norðurlandaráð mun í samstarfi við ríkisstjórnir Norðurlandanna stuðla að því að hnattvæðingarsamstarfið skili árangri.

Þá er það markmið Norðurlandaráðs að efnahagslegar forsendur skapist þvert á landamæri Norðurlandanna fyrir því að jafnt ný og eldri fyrirtæki fái auðveldari aðgang að stofn- og þróunarfjármagni. Við þurfum að beita norrænu samstarfi til þess að nýta betur það fjármagn sem fyrir hendi er um leið og þróað verði meira fjármagn í sama tilgangi.

Menntun og rannsóknir eru algjört grundvallaratriði eigi Norðurlöndin að geta haldið stöðu sinni í alþjóðasamkeppninni. Norðurlandaráð mun kynna nýjar aðgerðir á þessu sviði, ekki síst í ljósi hnattvæðingarsamstarfsins.

Þá skiptir sköpum fyrir Norðurlöndin að nýsköpunarstarf þróist enn frekar. Auka þarf samspil vísindamanna og nýsköpunarumhverfis og einnig samstarf nýsköpunargeirans við fyrirtæki. Neytendastýrð nýsköpun er lykilhugtak á þessu sviði.

Norðurlöndin og svæðasamstarfið

Í auknu alþjóðasamstarfi verða Norðurlöndin að leggja meiri áherslu á svæðasamstarfið, ekki síst þar sem svæðasamstarf fær æ meira vægi í Evrópusamstarfinu. Því hyggst Norðurlandaráð halda áfram virku samstarfi við Eystrasalt, á Vestur-Norðurlöndum, Norðurskauti og við Barentshaf auk þess sem hleypa þarf lífi í samstarf við Evrópuþingið. Það er mikilvægt fyrir Norðurlöndin að auka skilning á þeim áskorunum sem blasa við og málaflokkum sem unnið er að á þessum svæðum. Metnaður Norðurlandaráðs er að virkja grannríki sín til þátttöku í svæðasamstarfsstofnunum.

Norrænu velferðarþjóðfélögin

Greinileg tengsl eru á milli góðrar lýðheilsu og þjóðfélags þar sem ríkir bæði efnahagslegur og félagslegur stöðugleiki. Fólk á að geta og þora að breyta til og skipta um starf eða starfsgrein til þess að halda stöðu sinni á vinnumarkaði. Fjárhagsáhyggjur og félagslegt öryggi eru heilsuspillandi. Framfarir í heilbrigðis-, efnahags- og félagsmálum ráða miklu um hvernig Norðurlöndum reiðir af í hnattrænni samkeppni. Þess vegna mun Norðurlandaráð beina sjónum að norræna velferðarlíkaninu á árinu.

Í dag fylgja félagslegar umbætur oft í kjölfar efnahagslegra og félagslegra breytinga. Því er mikilvægt að allar athafnir Norðurlandapjóðanna verði til þess að standa vörð um mikilvæga áfanga sem náðst hafa eins og útrýmingu fátæktar, félagslegan jöfnuð og aukið at-hafnafrelsi kvenna. Því er mikilvægt að Norðurlandaráð og norrænt samstarf móti stefnu í umbótastarfi svo hægt verði að samræma aðgerðir til þess að tryggja félagslegt öryggi fólks þegar efnahagslíf er orðið alþjóðlegra en áður.

Menningarlegur skyldleiki

Menningarsamstarfið er mikilvægt til þess að efla og standa vörð um samhug Norðurlandþjóðanna á milli. Menningarsamstarfið er hornsteinninn í norrænu samstarfi og því verður áfram lögð áhersla á þróun á þessu sviði. Norðurlandaráð mun árið 2008 fylgja eftir nýju skipulagi á norrænu menningarsamstarfi og koma með tillögur að nauðsynlegum breytingum þegar þess gerist þörf. Á næstu árum verður athyglinni einnig beint að því hvernig efla má tengsl milli menningargeirans og atvinnulífs. Tungumál og málskilningur gegna þar mikilvægu hlutverki og því mun stefna í tungumálasamstarfi skipta miklu.

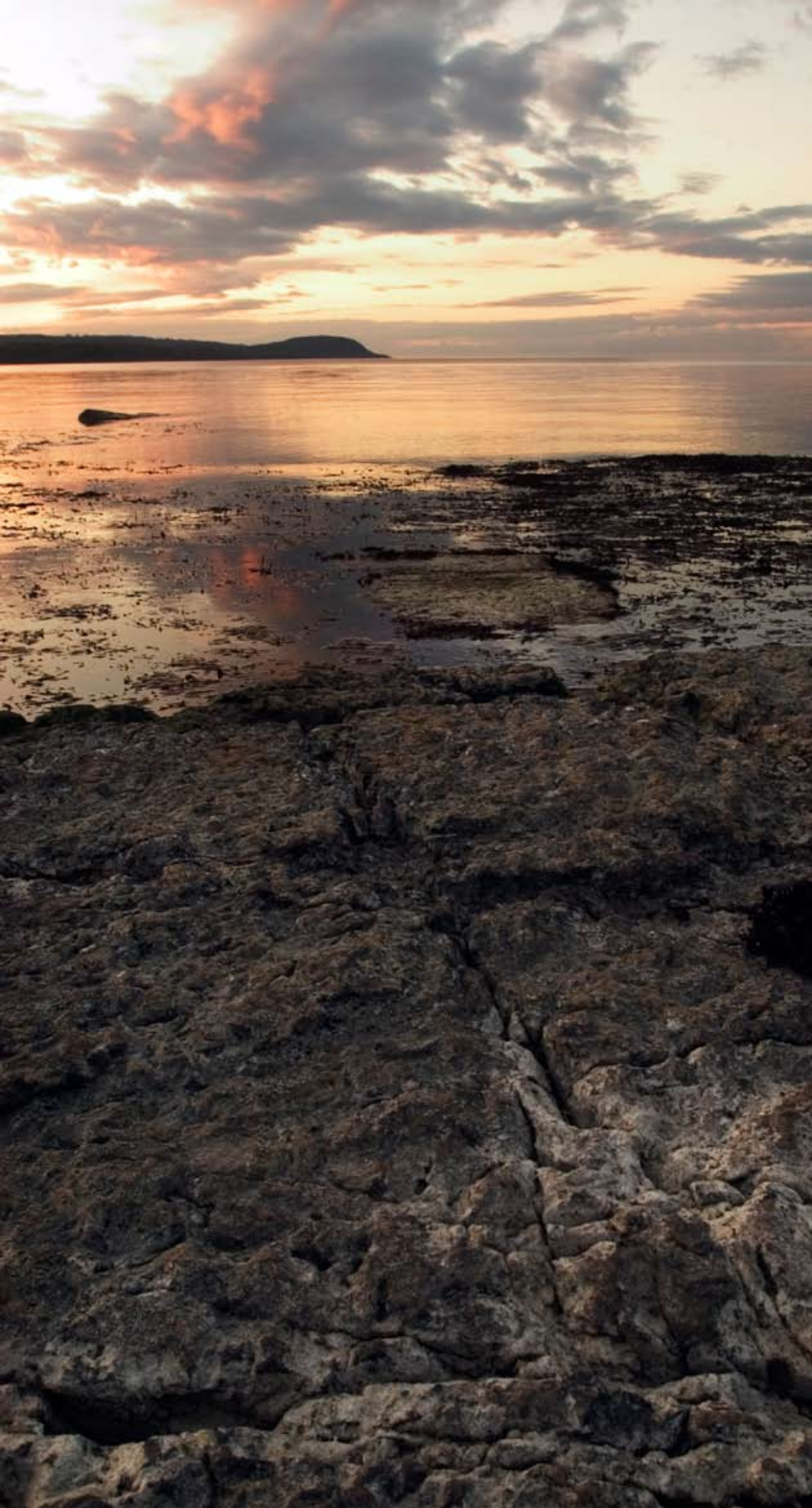
Norðurlönd án landamærahindrana

Eigi Norðurlönd að geta haldið og þróað enn frekar sterka samkeppnisstöðu sína í heiminum er ein grundvallarforsenda þess að fyrirtæki og einstaklingar geti hreyft sig og athafnað frjálst á Norðurlöndunum án þess að rekast á landamærahindranir.

Háþróuð velferð og viðamikill opinber geiri á Norðurlöndunum hafa leitt af sér flóknar reglur, lög og tilskipanir á ýmsum sviðum þjóðfélagsins. Það hefur komið á daginn að mismunandi reglugerðir og lög landanna geta þvælst fyrir fólki. Þessi vandi er áþreifanlegur þar sem æ fleiri einstaklingar og fyrirtæki starfa nú í tveimur eða fleiri Norðurlöndum í senn.

Þar nægir ekki að afnema landamærahindranir sem nú eru fyrir hendi. Því nýjar skjóta upp kollinum í hvert skipti sem löggjöfum landanna er breytt eða þær aðlagðar tilskipunum Evrópusambandsins. Nauðsynlegt er að samhæfa þessi ferli á norrænum vettvangi.

Norðurlandaráð mun í samstarfi við ríkisstjórnir Norðurlandanna fylgjast grannt með afnámi landamærahindrana á Norðurlöndunum. Þá mun Norðurlandaráð leggja sérstaka áherslu á að gerð verði úttekt á því hvort nýir samstarfshættir sem ríkisstjórnirnar hafa komið sér saman um þjóni tilgangi sínum.

norden

Norðurlandaráð

Store Strandstræde 18
DK-1255 København K
www.norden.org

ANP 2007:755. ISBN 978-92-893-1604-0. © Norðurlandaráð, København 2007. Hönnun: Kjell Olsson. Prentun: Saloprint A/S, København 2008. Ljósmyndir kápa: bls. 1 BananaStock; bls. 3 Thierry Lauzun, Iconotec.com/PhotoDisc/Tom Jensen, norden.org; bls. a4 PhotoDisc/Ingram/Digital Vision; bls. 5 PhotoDisc/Ingram/Johannes Jansson; bls. 6 Thierry Lauzun, Iconotec.com/Johannes Jansson/d:o; bls. 7 Johannes Jansson. Printed in Denmark

Upplýsingar um Norðurlandaráð

Norðurlandaráð heldur þrjá sameiginlega ráðs-fundi á árinu 2008 – í janúar, apríl og septem-ber – auk Norðurlandaráðsþings sem haldið verður í lok október. Þá funda nefndir Norður-landaráðs um sína málaflokka í lok júní. Finnar gegna formennsku í Norðurlandaráði árið 2008.

Í Norðurlandaráði sitja 87 þingfulltrúar en þeir sitja í sendinefndum Norðurlandanna fimm og sjálfstjórnarsvæðanna þriggja, en þau eru: Svíþjóð, Danmörk, Finnland, Noregur, Ísland, Færeyjar, Grænland og Álandseyjar. Þá starfa fjórir flokkahópar: Flokkahópur jafnaðarman-na, Flokkahópur hægrimanna, Miðflokka-hópurinn og Hópur vinstriósíalista og um-hverfissinna. Sjö fulltrúar í Norðurlandaráði standan utan flokkahópanna. Þingráð Sama

hefur áheyrnarfulltrúa í Norðurlandaráði. Skrifstofa Norðurlandaráðs er í Kaupmanna-höfn.

Nefndir Norðurlandarábs:

Forsætisnefnd
Menningar- og menntamálanefnd
Borgara- og neytendanefnd
Umhverfis- og náttúruauðlindanefnd
Velferðarnefnd
Efnahags- og viðskiptanefnd
Eftirlitsnefnd

Norrænir samstarfsabilar:

Vestnorræna ráðið
Samband Norrænu félaganna
Norðurlandaráð unga fólksins

Alþjóðastarf Markmið alþjóðastarfs Norðurlandaráðs er að veita norrænum gildum og skoð-unum brautargengi á alþjóðavettvangi, vera drifkraftur í þingmannasamstarfi um verkefni í Norður-Evrópu og við Eystrasalt og hafa áhrif á umræðu og frumkvæði í málefnum sem varða Norðurskaut og Barentshaf. Samstarfið felst einnig í því að þróa Norrænu víddina og brúa bil á milli Evrópusambandsins og grannríkjanna í austri.

Norðurlandaráð á samstarf við Þing Eystrasaltsríkjanna (Baltic Assembly), Þingmannasamtök ríkjanna við Eystrasalt (Baltic Sea Parliamentary Conference), þar sem Norðurlandaráðið annast stjórnsýslu og gegnir formennsku í fastanefnd árið 2008, Þingmannanefnd Norðurskauts (SCPAR) og þing Rússneska ríkjasambandsins. Þá hefur samstarf við Evrópuþingið aukist á undanfórnum árum.

Meðal alþjóðlegra stofnana sem Norðurlandaráð hefur tengsl við eru:

Þing Norðvestur-Rússlands (Parliamentary Association of North-west Russia, PANWR)
Þing Benelux-landanna (Benelux Interparliamentary Consultative Council, BICC)
Samstarf breska og írska þjóðþingsins (British-Irish Interparliamentary Body, BIIPB)
Þing Öryggis- og samvinnustofnunar Evrópu (OSCE PA)
Þing Vestur-Evrópusambandsins (WEU PA)
Þingmannasamstarf Evrópuráðsins (PACE)
Þingmannanet Alþjóðabankans (PNWB)
Þingmannasamstarf Samveldis sjálfstæðra ríkja (CIS IPA)